

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!

- ___ A görög színjátszás a Pallasz Athéné istennő tiszteletére előadott szertartásokból alakult ki.
- ___ A milétoszi filozófusok egy-egy őselemre vezették vissza a világ eredetét.
- ___ Nagy Sándor átvette hódításai idején a perzsa közigazgatási rendszert, csak a vezető réteget cserélte ki indiai-makedón előkelőkre.
- ___ A görög demokrácia fontos vívmánya volt, hogy nők is szerepelhettek a színházi előadásokban.
- ___ Julius Caesar végrendeletében Kleopátrától született kisleányára hagyta a politikai hatalmat.
- ___ Rómában végveszély esetén diktátort választottak, aki később beszámolóval és felelősséggel tartozott a szenátusnak tetteiért.
- ___ A Karoling család hatalmát Martell Károly majordomus alapozta meg.
- ___ A hűbéri lánc kapcsolta össze a feudalizmusban a nemesség és a jobbágyság tagjait.
- ___ A kazároktól vettük át a kettős fejedelemség intézményét. Ezt bizonyítja a kende, gyula tisztség feladatköre is.
- ___ Cirill és Metód tevékenysége nyomán önálló görög nyelvű egyház jött létre, a görögök nyelvéhez igazodó írással.
- ___ A kalandozások sikerei a szügyhám használatának köszönhetőek.
- ___ A levantei kereskedelmet főként az itáliai városok, Velence és Genova uralták.

.../12

- _____ Pipin
- _____ Henrik (szász uralkodó – X. sz.)
- _____ Gizella
- _____ Vilmos (normandiai herceg)
- _____ Ferenc (szerzetes)

.../5

3.A) Írja a vonalra a jellemzők alapján felismert történelmi személyiség nevét!

- a) A bencés rend alapítója. _____
- b) Bizánci császár. Taktika című művében leírta a magyarok harcmódorát és fegyverzetét.

- c) Velencei származású szerzetes. I. István fiának nevelője. Csanádi püspök. István halála után részt vett a Vazul fiak hatalomra segítésében. Pogány lázadók ölték meg. _____

a

b

c

d

e

f

g

.../7

3.B) Írjon röviden a fentiekhez hasonlóan meghatározó jellemzőket a következő történelmi személyiségekről!

- d-e) III.Ince _____

- f-g) Anonymus _____

4. A) Egészítse ki a mondatokat!

- a) Allahban, az egyetlen istenben s az ő prófétájában, _____.
- b) Napi ötszöri ima _____.
- c) A ramadán havi _____.
- d) Kötelező _____, a szegények támogatása
- e) Mekka _____

a

b

c

d

e

f

.../6

4.B) Adjon címet a fenti felsorolásnak!

- f) _____.

5.A) Töltse ki a táblázatot! Milyen esemény, időpont köthető a felsorolt történelmi helyszínekhez?

HELYSZÍN	ESEMÉNY	IDŐPONT (év)
Vereckei-hágó	a)	b)
Ménfő	c)	d)
Pilis	e)	1213

a

b

c

d

e

f

g

h

.../8

5.B) Jelölje be a mellékelt kontúrtérképen¹ a megadott történelmi helyeket és írja melléjük nevüket!(e-f)

¹ A külön nem hivatkozott képek és a források a Nemzeti Tankönyvkiadó forrásközpontú tanításához készült CD-ről (Történelem II.) származnak.

6. Határozza meg, mi a közös bennük!

a) kassai Szent Erzsébet templom, westminsteri apátság, kölni székesegyház

b) a keresztény hit védelme, az özvegyek, árvák oltalmazása, erő, ügyesség, hűség, bátorság

c) Oxford, Párizs, Bologna, Padova

d) Miért nem illik az a) feladat felsorolásához a mellékelt kép?

a

b

c

d

.../4

7. Írja az állítások betűjelét ahhoz az uralkodóhoz, akire az jellemző!

Géza fejedeleme	Orseolo Péter	I. András	I. Géza	Szent László	Könyves Kálmán	III. Béla	II. András

a) Legmaradandóbb intézkedése a királyi kápolna és a kancellária szétválasztása volt

b) Túlzóró birtokadományozása miatt az elégedetlenek (főként a serviensek) sérelmeiket orvosló oklevél kiadására kényszerítették az uralkodót

c) Törvénykezésében a legfontosabb feladat a magántulajdon védelme volt.

d) A német segítségért cserébe hűbérül ajánlotta fel az országot III. Henriknek

e) Uralkodása alatt III. Henrik kétszer is megtámadta az országot.

f) Quedlinburgba I. Ottóhoz követeket küldött.

g) A szentté avatások politikájával bizonyítani kívánta, hogy Magyarország „Mária országa” és nem Szent Péteré, azaz István egyházalapító, s így kinyilváníthatta függetlenség iránti igényét.

h) Megalapította a váci és a garamszentbenedeki székesegyházat.

i) Törvényeiben ő is védte a magántulajdont, de már enyhített a szigorú büntetéseken.

j) Háborúkat vívott Velencével Dalmácia megszerzéséért.

k) Felesége Capet Margit. A francia dinasztikus kapcsolat kulturális téren is fontos volt. Megtelepedhettek királyi támogatással a művelt ciszterci szerzetesek Zircen, a Pilisben, Szentgotthárdon.

l) Nevezze meg az ábrázolt művészettörténeti emléket! _____

m) Hol található a fenti tárgy? _____

a

b

c

d

e

f

g

h

i

j

k

l

m

.../13

a	b
c	d
e	

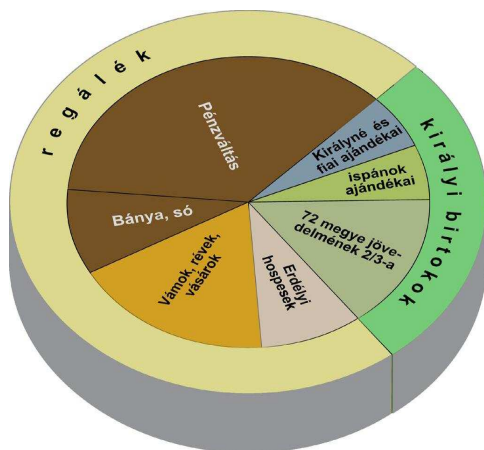
.../5

„IV. Béla királynak és Laszkarisz Máriának nyolcadik gyermekeként született. Élete egy új vallási ideál megvalósítása, a szolgálat, a keresztény erkölcsiség, a szentség példája. A katolikus egyház 1943-ban iktatta szentjei sorába... Többen túlzónak találták szigorú aszkézisét, kérték, legyen elnézőbb önmaga iránt. Legrégibb legendája szerint Margit így felelt nekik:” Aki tudja, hogy sokáig fog élni, legyen engedelkeny magához, és halassza el azt a jót, amit tenni tud. Én azonban nem tudom, meddig élek még [...] a kolostor nem azok lakóhelye, akik a jelen, hanem azoké, akik a jövő javait keresik.”⁴

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

a	b
c	d

.../4

[illegible]

⁴ Bellus Ibolya: Árpád-házi Szent Margit= Nagy képes millenniumi arcképcsarnok, Bp., 1999. 22. p.

10. Olvassa el az Aranybullából vett idézeteket és válaszoljon a kérdésekre!

„2. Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért servienseket soha el ne fogassanak...

3. Úgyisintén semmiféle adót, sem „szabad dénárokat” nem fogunk szedetni a serviensek birtokai után

4. Ha valamely serviens fiú utód nélkül hal meg, birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar... ha egyáltalán semmi nemzetsége nincsen, a király fogja birtokba venni...

16. Egész megyéket vagy bármiféle méltóságokat örök tulajdonul vagy birtokképpen nem adományozunk

31. Azt is elrendeljük, hogy ha mi vagy a mi utódaink közül valaki valamely időben ezen rendelkezések ellen akarna cselekedni... együttesen és külön-külön... szabadságukban álljon, hogy a hűtlenség minden vétke nélkül nekünk és a mi utódainknak ellenállhassanak és ellentmondhassanak.” (II. András 1222-es okleveléből, az Aranybullából)

10.A) Az idézett törvények milyen területeket érintenek?

- a) _____
- b) _____
- c) _____

a	b
c	d
e	

.../5

10.B) Melyik társadalmi réteget védi elsősorban a törvény?

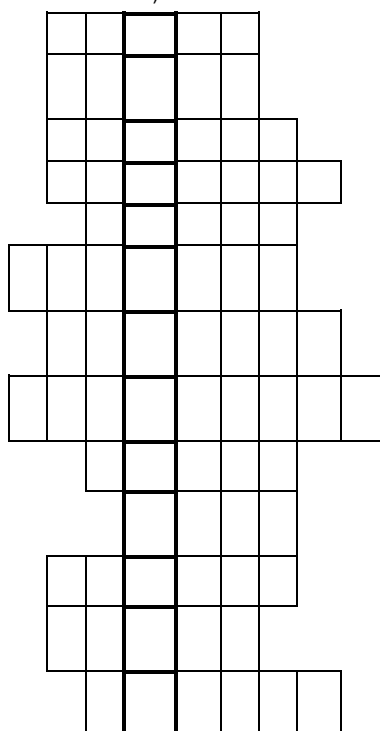
- d) _____

10.C) Írja a vonalra az ellenállási záradék (ius resistendi) sorszámát!

- e) _____

REJTVÉNY**11.A) Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!**

n)

- a) Magyar fejedelem, Etelközben állt a magyar törzsszövetség élére.
- b) Olyan település, melynek lakói elsősorban kézművességből és kereskedelemről éltek.
- c) Egyházi ügyek megvitására összehívott gyűlés.
- d) Egyházi tisztségek, javak pénzért vagy más előnyökért való szerzése
- e) A jobbágyság ingyen munkája.
- f) Az investitúra harcok első szakaszának meghatározó képviselője, ő adta ki a Dictatus Papae-t
- g) A Fekete-tengertől északra található terület, feltehetően itt történt a vérszerződés, s innen indult a magyarok honfoglalása
- h) Latin szó, jelentése 'alkalmasság'. A középkorban szűkebb értelemben az uralkodásra való alkalmasságot jelentette
- i) Az egyháznak fizetendő adó.
- j) (Törvény, tanítás) Az Ószövetség első része, Mózes öt könyvének elnevezése.
- k) Hűbértartás. A hűbéresnek adományozott, öröklődő földbirtok.
- l) 1122-ben itt született a pápai követek és a császár között egyezmény (konkordátum).
- m) Kr.e. 104-100 között ötször konzul. Híres katonai reformjaival átszervezte a római hadsereget.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p

.../16

11.B) Magyarázza meg röviden a függőleges oszlopban található történelmi fogalmat! (o)

11.C) Milyen öröklési rendhez ragaszkodott Koppány? (p)

12. ESSZÉ:**Mutassa be I. (Szent) István államszervező tevékenységét saját ismeretei és a források alapján!**

„Az állami apparátus és egyházi szervezet kezdetben laza és csupán a Kárpát-medence nyugati részére kiterjedő hálójá mind sűrűbb lett, és egyre nagyobb térségeket fogott át. Kikre támaszkodhatott István? ... elsősorban a feleségével együtt Bajorországból, továbbá más német területekről bejött idegenek alkották legszilárdabb támaszát... pénzt német mintára veretett, okleveleit a német császári kancelláriából jött írnokok vetették pergamenre, törvénykezése német (frank) szokásokat követett, közigazgatást német sugallatra létesített... ennek ellenére nem német uralmat valósított meg... Pontosán tudatában volt annak, hogy az idegenek elfogadásával egyenlő súlyú követelmény az ősök tisztelete, a hagyományok ápolása.” (Kristó Gyula: Szent István= Nagy képes millenniumi arcképcsarnok, Bp,1999. 4.p.)

„ I/13. A keresztény vallás megtartásáról

Ha valaki a keresztény vallás megtartását elhanyagolva... bármi vétséget követ el, a vétek természetének megfelelően ítélje meg a püspökök az egyházi törvények szabályai szerint...

I/6. A magánvagyon királyi engedélyezéséről

Királyi hatalmunknál fogva elhatároztuk, hogy mindenkinek álljon szabadságában vagyonát felosztani, feleségének, fiainak s leányainak és rokonainak vagy az egyháznak adományozni és azt halála után se merje senki érvénytelené tenni.

II/ 17. A királyi javak megtartásáról

Különösen akarjuk, hogy miképpen mi másoknak megadtuk a lehetőséget, hogy javaik felett szabadon rendelkezzenek, úgy azok a javak is, valamint katonák, szolgák és bármi, ami királyi méltóságunkhoz tartozik, maradjanak meg változatlanul, s azokból senki semmit el ne raboljon... ” (I.István törvénykönyveiből)

„III. A főpapoknak kijáró tiszteletéről

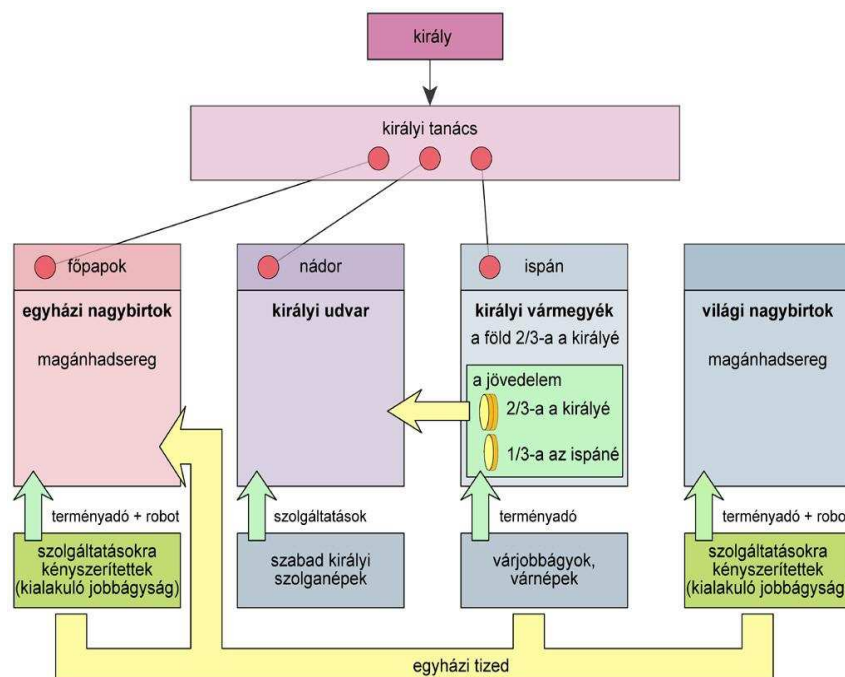
A királyi trón ékessége a főpapoknak rendje, ezért a királyi méltóságban ők kerülnek a harmadik helyre...

IV. A főemberek és vitézek tiszteletéről

Az uralom negyedik dísze a főemberek, ispánok, vitézek hűsége... mert ők országod védőfalai, a gyengéket oltalmazói, az ellenség pusztítói...

VII. A tanács súlyáról

A királyi emelvényen a tanács a negyedik helyre tart igényt. A tanács állít királyokat, dönt el királyi sorsokat, védelmezi a hazát, csendesíti a csatát... középszerű emberekből összeállítani... mit sem ér; hanem a legtekintélyesebbek és a jobbak, a bölcsőbbek és a legmegbecsültebb vének alapján formálódjék és csiszolódjék... ” (Szent István Király Intelmiei Imre herceghez-részletek)

[illegible]